

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1682. usque ad annum 1690

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 90119231

§. 40. Turcæ prælio devicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67608)

die totus exercitus integris ordinibus sese in imum dimitteret, altera autem die hostium castra aggredere-
 tur: Interim Turcæ ultimis, ac ideo fortioribus, uti morientes solent, viribus Viennæ obsidionem urgebant, obsessi tamen instantis victoriæ fiducia sui-
 que Gubernatoris magnanimitate erecti, etsi propugnaculis solo æquatis jam nonnisi aperto pectore pugnare cogentur, grandinantes tormentorum globos velut festivos lætitiæ ignes exceperunt.

§. XL.

Turcæ prælio devicti.

Tandem duodecima Septembris dies afflictæ urbi lætissima, ac universo Orbi Christiano auspiciatissima illuxit, qua primo pugnæ, mox victoriæ initium fieret: Priusquam vero Poloniæ Rex manus confereret, a Patre Marco de Aviano Capuccino ad aras facienti sacra Synaxi unacum Belliducum Primoribus refici voluit, dein cum agmen obequitaret, suos ita allocutus est.

„Hostem suorum numero tumidum jam
 „domi vincere consuevistis, exteris in
 „finibus constitutum, si viceritis, non
 „modo Viennæ muros, sed & patriæ
 „vestræ fines firmabitis: agitur de re-
 „publica Christiana, non Regi sed Deo

N 5

„pu-

Sæc. XVII. „pugnatis, cujus ductu in hunc mon-
A. C. 1683. „tem sine pugna, sine sanguine eluctati
 „sumus, nunc cum ad ima descendi-
 „mus, jamjam se hostes in fossas, sua
 „veluti sepulcra abdunt, dimidium vi-
 „ctoriæ in manibus habemus, non a-
 „liud expectate imperium, nisi ut præ-
 „euntem Regem vestrum genere se-
 „quamini.„ His dictis illico festiva om-
 nium sequebatur vociferatio, victoriæ
 spes & augurium. Præstituta igitur
 certamini die Lotharingus Capraram
 præmisit, ut cum Heisteriana & Saxo-
 nica legionibus Turcas in insidiis laten-
 tes deturbaret, quo feliciter peracto ad
 angustias Nusdorffo vicinas mane hora
 quarta perventum est, in quibus supe-
 randis multum laboris damnique im-
 pensum, donec Leslæus denso globo-
 rum grandine Turcas, qui subeuntes
 omni ex latere impetebant, Nusdorffo
 usque repulisset: sub idem ferme
 tempus media etiam acies, dextrum-
 que cornu perruptis per intervalla ho-
 stium cuneis, Lotharingii copias jun-
 xit: interim vero crebris utrinque ve-
 litationibus dimicatum, ac præ cete-
 ris Parelleus cum suis Voluntariæ mili-
 tiæ Nobilibus Turcas e situ Christianis
 infesto feliciter proturbavit: postquam
 igitur foederatus exercitus quemlibet
 terræ pugillum proprio curore redeme-
 rat,

rat, superatis tot locorum ac infidiarum Sec. XVII.
 difficultatibus cum numerosissimo hoste A. C. 1683.
 jamjam in aciem disposito agendum erat:
 præprimis ergo Nusdorffium valido Tur-
 carum præsidio munitum fuit expugnan-
 dum: Turcæ suorum numero fisi, Cæ-
 sareorum impetus incredibili pertina-
 cia sustinent, ac nonnisi post laborio-
 sum, cruentumque certamen statione
 excedunt: occupato hoc pago, Turcis-
 que e quodam colle dejectis planior ma-
 gisque opportuna explicandis copiis re-
 gio aperiebatur: Vezirius autem ea ex
 parte omnes suorum conatus fuisse e-
 lufos indignatus, ira in rabiem versa
 omnem exercitus vim in Polonos effu-
 dit, suosque in quadam largiore fossa
 disposuit: unde vallo, lorica, ac subin-
 de muris tecti, impune quamplurimos
 trucidarunt: tandem vero a Cæsareis
 in latus irruentibus in fugam una om-
 nes coniecti sunt: mox tamen resum-
 pto animo Polonos ad certamen pro-
 vocare aggrediuntur: nec segnior Rex,
 Hussaros suos emisit, qui multa cir-
 cum strage edita demum acrius, quam
 cautius prælium ineuntes, ad eam re-
 digebantur necessitatem, ut ab hoste
 undique circumfufis, aut fœde fugien-
 dum aut miserabiliter pereundum esset.
 Jamjam ad Regem proximæ cladis ru-
 mor pervenerat, dum periculi imme-
 nior

Sæc. XVII. mor in hostem irruit, ac Germanum
A. C. 1683 peditatum in opem accurrere jubet:
 Advolant quanta maxima poterant ce-
 leritate Bavari, & Cæsarei, qui toto
 impetu in hostes movent, propellunt,
 ac suggestum hostilibus castris proxi-
 mum unacum belli tormentis, & reli-
 quo apparatu occupant. Lotharingius
 quoque post acerrimam pugnam tan-
 dem quarta hora pomeridiana viam
 sibi in Rossavium suburbium gladio a-
 peruit, ac dimidia post hora ad ipsa
 Turcarum castra penetravit. Tum ve-
 ro non jam pugna, sed cædes erat,
 cum Turcæ in quodam propugnaculo
 castris opposito totam aciem explicant,
 ac supremo conatu & rabie Polonos,
 qui ferius irrupere, tam acriter pre-
 munt, ut nihil fugæ, nisi quod terga
 nondum vertissent, deesset: opportune
 media acies suppetias venit, in ho-
 stium latus invecta ex obliquo: Me-
 lignyus quoque Polonæ Reginae Fra-
 ter cum suis præsatam occupat pro-
 pugnaculum, dejectisque inde præsi-
 diariis, Poloni in prælium revertuntur:
 quo facto Turcæ a tergo circumfusi tur-
 bata acie pugnant, suaque agmina im-
 provide cumulantes, conferti & quasi
 cohærentes sibimetipsis obstant, quo
 animadverso Poloniæ Rex non Ducis
 magis quam militis munera executus,
 cum

cum lectissimo milite tam vehementer in nutantes urget, ut Barbari sese præcipiti fuga in castra reciperent, aggestisque tumultuaria festinatione curibus velut vallum attolerent: Paulo post Bavari, & Saxones ferociter in alterum Turcarum cornu incurrunt, hostem e castris propellunt, totumque exercitum per aperta camporum fœdam in fugam conjiciunt, eventum eminus spectante Vezirio, qui fugientes sistere incassum adlaborans, Tartarorum Principem allocutus: *Et tu, inquit, me adjuvare cunctaris?* tandem & ipse a fugientium multitudine abreptus, relicta obsidione, tormentis, castris, ipsoque equo suo, ceterisque rebus pretiosis Jaurinum, inde Bellegardum præcipiti fuga contendit.

Quamvis pulveris nubes, quam ad cælum elatam non pauci e Cæcio monte conspiciebant, plenam hostium fugam nuntiaret, nihilominus Dux ad explorandos hostiles motus expedivit Mercyrum & Badensem Ducem, quibus evacuata Turcarum castra referentibus, Lotharingius victor in fugientium tergis inhæsit, eos absque dubio nova clade prostraturus, nisi ingruentes noctis tenebræ hosti ad Hungariæ fines evadendi copiam præbuisserent.

§. XLI.